

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 140/17
Luxemburg, 20 december 2017

Arrest in zaak C-434/16
Peter Nowak/Data Protection Commissioner

De schriftelijke antwoorden op een beroepsexamen en de eventuele opmerkingen van de examiner bij deze antwoorden vormen persoonsgegevens van de kandidaat waartoe deze laatste in beginsel toegang moet kunnen krijgen

Dat de kandidaat het recht daartoe wordt verleend dient immers het doel van de Uniewetgeving, de bescherming te waarborgen van de persoonlijke levenssfeer van natuurlijke personen wat de verwerking betreft van gegevens die op hen betrekking hebben

Een Unierichtlijn¹ definieert persoonsgegevens als iedere informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.

Peter Nowak was als stagiair-accountant geslaagd voor het examen accountancy niveau 1 en voor drie examens van niveau 2, georganiseerd door het Institute of Chartered Accountants of Ireland (beroepsorganisatie van accountants/belastingadviseurs in Ierland; hierna: „CAI”). Hij was daarentegen niet geslaagd voor het examen „Strategic Finance and Management Accounting”. Nadat Nowak in de herfst van 2009 was gezakt voor dit examen, diende hij eerst een klacht in ter betwisting van het examenresultaat. Toen deze klacht was afgewezen, diende hij een verzoek in om toegang te krijgen tot alle hem betreffende persoonsgegevens waarover het CAI beschikte. In 2010 stuurde het CAI Nowak 17 documenten toe, maar weigerde het diens schriftelijk examenwerk vrij te geven omdat dit volgens deze organisatie geen persoonsgegevens bevatte.

Nowak betwist voor de Supreme Court (hoogste rechterlijke instantie, Ierland) de beslissing van de toezichthouder voor de gegevensbescherming dat het bij examenwerk doorgaans niet om persoonsgegevens gaat. Deze rechterlijke instantie wenst van het Hof van Justitie te vernemen of de door een kandidaat geformuleerde schriftelijke antwoorden op een beroepsexamen en de eventuele opmerkingen van de examiner bij deze antwoorden dergelijke gegevens vormen.

In zijn arrest van vandaag onderstreept het Hof in de eerste plaats dat een kandidaat voor een beroepsexamen een natuurlijke persoon is die ofwel direct kan worden geïdentificeerd aan de hand van zijn naam, ofwel indirect aan de hand van zijn identificatienummer. De naam of het identificatienummer is immers vermeld op het examenwerk of de omslag ervan. Het is in dit verband irrelevant of de examiner de kandidaat al dan niet kan identificeren op het moment van de correctie en de beoordeling van het examenwerk.

In de tweede plaats gaat het Hof na of de door de kandidaat geformuleerde schriftelijke antwoorden op een beroepsexamen en de eventuele opmerkingen van de examiner bij deze antwoorden informatie betreffende deze kandidaat vormen. Het Hof preciseert hierbij dat het gebruik van de woorden „iedere informatie” in de definitie van het begrip „persoonsgegevens” in de richtlijn erop wijst dat het de bedoeling van de Uniewetgever was om een ruime betekenis te geven aan dit begrip, dat niet beperkt is tot gevoelige of persoonlijke informatie, maar zich potentieel uitstrekt tot elk soort informatie, zowel objectieve informatie als subjectieve informatie in de vorm van meningen of beoordelingen, op voorwaarde dat deze informatie de betrokkene „betreft”. Deze laatste voorwaarde is vervuld wanneer die informatie wegens haar inhoud, doel of gevolg gelieerd

¹ Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB 1995, L 281, blz. 31).

is aan een bepaalde persoon. De door een kandidaat geformuleerde schriftelijke antwoorden op een beroepsexamen vormen voor hem dan ook dergelijke persoonsgebonden gegevens.

De inhoud van deze antwoorden weerspiegelt immers het niveau van de kennis en de vaardigheden van de kandidaat op een welbepaald gebied, en eventueel ook zijn gedachtegang, oordeel en kritische geest. Het verzamelen van de antwoorden heeft bovendien tot doel een evaluatie te maken van de beroepsbekwaamheden van de kandidaat en diens geschiktheid om het betrokken beroep uit te oefenen. Tot slot kan het gebruik van deze informatie, dat met name leidt tot het al dan niet slagen van de kandidaat voor het betrokken examen, gevolgen hebben voor zijn rechten en belangen, aangezien het bijvoorbeeld zijn kansen om in aanmerking te komen voor het gewenste beroep of de gewenste functie kan beïnvloeden.

Wat de opmerkingen van de examinerator bij de examenantwoorden van de kandidaat betreft, stelt het Hof vast dat deze, net als de antwoorden van de kandidaat, informatie betreffende deze laatste vormen. De inhoud van de opmerkingen van de examinerator weerspiegelt immers zijn mening of beoordeling betreffende de individuele prestaties van de kandidaat tijdens het examen, meer bepaald betreffende diens kennis en vaardigheden op het betrokken gebied.

Het Hof wijst erop dat het voor de beantwoording van de vraag of de door de kandidaat op een beroepsexamen geformuleerde schriftelijke antwoorden en de eventuele opmerkingen van de examinerator bij deze antwoorden als persoonsgegevens kunnen worden gekwalificeerd, niet relevant is dat de kandidaat door die kwalificatie in beginsel een recht op toegang en op rectificatie verkrijgt.

Indien hier anders over werd geoordeeld, zou dit immers tot gevolg hebben dat die antwoorden en opmerkingen volledig worden onttrokken aan de bescherming van de beginselen en waarborgen inzake persoonsgegevens. Bovendien ontleent een examenkandidaat aan de bescherming van zijn privésfeer een gerechtvaardigd belang om zich te kunnen verzetten tegen de verwerking van zijn examenantwoorden en van de opmerkingen van de examinerator bij deze antwoorden buiten de examenprocedure om, en in het bijzonder tegen mededeling aan derden of publicatie ervan zonder zijn toestemming. Evenzo is de instantie die het examen organiseert als verantwoordelijke voor de verwerking gehouden ervoor te zorgen dat die antwoorden en opmerkingen op zodanige wijze worden bewaard dat derden er geen onrechtmatige toegang toe hebben.

Verder stelt het Hof vast dat de in de richtlijn vastgelegde rechten van toegang en van rectificatie ook gerechtvaardigd kunnen zijn ten aanzien van de door de kandidaat op een beroepsexamen geformuleerde schriftelijke antwoorden en de eventuele opmerkingen van de examinerator hierbij. Het recht op rectificatie staat een kandidaat weliswaar vanzelfsprekend niet toe om „foute” antwoorden achteraf te „rectificeren”, aangezien deze antwoorden geenszins onnauwkeurigheden in de zin van de richtlijn zijn die aanleiding zouden geven tot een recht op rectificatie, maar het is denkbaar dat zich situaties voordoen waarin die antwoorden en opmerkingen onnauwkeurig blijken te zijn doordat bijvoorbeeld examenkopieën per vergissing zijn verwisseld en bijgevolg de antwoorden van een andere kandidaat aan de betrokken kandidaat zijn toegerekend. Bovendien is het niet uitgesloten dat een kandidaat de voor de verwerking verantwoordelijke persoon kan verzoeken om zijn examenantwoorden en de opmerkingen van de examinerator bij deze antwoorden na bepaalde tijd te wissen, dat wil zeggen te vernietigen.

Aangezien de door een kandidaat op een beroepsexamen geformuleerde schriftelijke antwoorden en de eventuele opmerkingen van de examinerator bij deze antwoorden kunnen worden getoetst op inzonderheid hun nauwkeurigheid en de noodzaak om te worden bewaard, alsook kunnen worden gerectificeerd of gewist, is het Hof van oordeel dat het verlenen van een recht op toegang tot die antwoorden en opmerkingen strookt met het doel van de richtlijn, namelijk de bescherming te garanderen van de persoonlijke levenssfeer van de kandidaat in verband met de verwerking van zijn persoonsgegevens, ongeacht of deze kandidaat ook krachtens de nationale wetgeving recht op toegang heeft. Het Hof herinnert er in dit verband aan dat de bescherming van het grondrecht op eerbiediging van het privéleven onder meer inhoudt dat elke natuurlijke persoon zich ervan kan vergewissen dat zijn persoonsgegevens nauwkeurig zijn en rechtmatig worden verwerkt.

Ten slotte verduidelijkt het Hof dat die rechten van toegang en rectificatie zich niet uitstrekken tot de examenvragen, die als zodanig geen persoonsgegevens van de kandidaat vormen. Het Hof wijst er overigens op dat het Unierecht voorziet in bepaalde beperkingen op die rechten. Zo kunnen de lidstaten wettelijke maatregelen treffen ter beperking van de reikwijdte van de rechten en plichten indien dit noodzakelijk is ter vrijwaring van de rechten en vrijheden van anderen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106